

HEFTIG
(Starter for Ten)

David Nicholls bij Boekerij:

De eerste dag (One day)
Wij

David Nicholls

HEFTIG
(Starter for Ten)

De eerste druk verscheen in 2004 bij The House of Books

ISBN 978-90-225-7377-8

ISBN 978-94-023-0448-0 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Starter for Ten*

Oorspronkelijke uitgever: Hodder & Stoughton, Londen

Vertaling: Karina Zegers-De Beijl

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2003 Hartleigh Ltd., David Nicholls

© 2015 Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opgedragen aan mijn ouders, Ann en Alan Nicholls.
En natuurlijk aan Hannah.

Eerste ronde

Het type was haar meer dan vertrouwd – de vage aspiraties, het chaotische denken, de vertrouwdheid met de buitenkant van boeken...

E.M. Forster, *Howards End*

1

VRAAG: Robert Dudley was zijn stiefvader, en gedurende enige tijd was hij favoriet van Elizabeth I. Welke adellijke figuur leidde een slecht voorbereide en mislukte opstand tegen de Koningin en werd vervolgens in 1601 geëxecuteerd?

ANTWOORD: De Graaf van Essex.

Elke jongere maakt zich zorgen om van alles en nog wat – dat is volkomen natuurlijk en hoort onvermijdelijk bij het proces van volwassen worden – en toen ik zestien was, was mijn grootste angst dat ik nooit meer zo iets moois, zuivers, edels of waarachtigs mee zou mogen maken als de uitslag van mijn havo-eindexamen.

Op het moment zelf deed ik er natuurlijk heel onverschillig over – het kwam dan ook niet bij me op om mijn diploma in te lijsten of zo – en ik wil het hier ook niet over mijn cijfers hebben want we maken er geen wedstrijdje van, maar ik wil best toegeven dat ik er dolgelukkig mee was. Mijn diploma. Ik was zestien en voor het eerst van mijn leven had ik het gevoel dat ik iets gepresteerd had en dat ik iets kon.

Maar dat is intussen al heel erg lang geleden. Ik ben nu achttien, en ik maak mezelf graag wijs dat ik een stuk rijper ben en dat ik me niet meer druk maak over dergelijke dingen. Dus toen ik mijn vwo-diploma haalde, was dat niets bijzonders. Bovendien, het idee dat het mogelijk zou zijn om op grond van het een of ander achterhaald systeem van geschreven toetsen iemands intelligentie te testen, is natuurlijk absurd. Dat zeg ik nu wel, maar ondertussen waren mijn resultaten toevallig wel de beste die er in 1985 aan de Langley Street Comprehensive School behaald waren – ziezo, het is eruit – maar ik geloof echt niet dat cijfers zo relevant zijn, ik vermeld het alleen maar even. En trouwens, het bezitten van zuivere kennis is niet half zo belangrijk als het hebben van eigenschappen als lef, een aantrekkelijk uiterlijk, een gladde huid zonder puistjes of een actief seksleven.

Een goede opleiding is eigenlijk alleen maar belangrijk omdat je er meer kansen door krijgt. Mijn vader zei het al – er gaan meer deuren voor je open. Afgezien daarvan echter, is kennis op zich net als een doodlopende

straat, helemaal bezien vanaf deze plek – een fabriek voor broodroosters – waar ik mij op deze late woensdagmiddag in september bevind.

Gedurende de vakantie werk ik bij Ashworth Electricals op de verzendafdeling, hetgeen betekent dat ik de broodroosters verzendklaar moet maken door ze in hun dozen te stoppen, waarna ze naar de verkooppunten getransporteerd zullen worden. Er zijn natuurlijk maar een beperkt aantal manieren waarop je een broodrooster in een doos kunt stoppen, dus alles bij elkaar zijn het twee behoorlijk saaie maanden geweest. Het positieve eraan is het loon van één pond vijfentachtig per uur, hetgeen niet slecht is, en het onbeperkt eten van toast. Omdat het vandaag mijn laatste dag hier is, heb ik opgelet of ik ergens onopvallend een afscheidskaat rond zag gaan met de daarmee gepaard gaande inzamelingsactie voor een afscheidscadeau, en heb ik gewacht tot iemand me zou vertellen bij welke pub we ons voor de afscheidsborrel zouden treffen, maar intussen is het kwart over zes, dus ik vermoed dat ik zonder al te grote risico's kan aannemen dat iedereen zo zoetjes aan wel naar huis is gegaan.

En dat is eigenlijk maar goed ook, want ik had toch andere plannen. Dus ik haal mijn spullen, pak een handvol balpennen en een rol plakband uit de kast met kantoorartikelen, en ga op weg naar de pier waar ik met Spencer en Tone heb afgesproken.

Met zijn 2,360 yard, of 2,158 kilometer, is de pier van Southend officieel de langste pier ter wereld. Het is, om eerlijk te zijn, waarschijnlijk ook wel een beetje té lang, helemaal wanneer je een hele vracht pils moet sjouwen. We hebben twaalf grote blikken Skol, gehaktballetjes in zoetzure saus, speciale opgebakken rijst en een portie patat met currysaus, een wereldmenu, gehaald, maar tegen de tijd dat we bij het eind van de pier zijn gekomen, is het bier warm en het eten koud. Aangezien we iets te vieren hebben heeft Tone ook zijn joekel van een getto-blaster meegesjouwd die, dat kunnen we gerust stellen, nooit een getto zal verwoesten, tenzij we Shoeburyness als zodanig zouden beschouwen. Op het moment waarop we aan het uiteinde van de pier op een bankje gaan zitten en kijken naar hoe de zon majestueus ondergaat boven de olieraffinaderij, schalt Tone's zelf gemaakte verzamelcassette van *The Best Of The Zep* uit de speakers.

'Je zult toch geen etterige kakker worden, hè?' vraagt Tone, terwijl hij een blik bier opentrekt.

'Hoe bedoel je?'

'Hij bedoelt dat hij hoopt dat je niet zo'n typisch verwaand studentje zult worden,' zegt Spencer.

‘Nou, ik ben een student. Ik bedoel, dat zal ik binnenkort zijn, dus...’

‘Nee, ik bedoel dat ik hoop dat je niet zo’n tamme trut zult worden, zo’n bekakte lul die alleen nog maar Latijn kan praten, en die met Kerstmis thuiskomt in een toga, en zo...’

‘Verrek, Tone, zo had ik me dat nu juist allemaal voorgesteld.’

‘Nou, als je het maar uit je hoofd laat, want je bent al truttig genoeg.’

Het gebeurt regelmatig dat ik door Tone word uitgemaakt voor ‘trut’ of ‘nicht’, maar waar het om gaat is dat je tot een soort van linguïstische aanpassing moet zien te komen, en dat je het moet beschouwen als koosnaampjes, net zoals sommige stellen ‘lieve’ of ‘schat’ tegen elkaar zeggen. Tone heeft onlangs werk gekregen in het magazijn van Curry’s – een zaak voor huishoudelijke apparatuur – en hij is een aardige bijverdienste aan het ontwikkelen met het slijten van draagbare geluidsapparatuur – zoals de gettoblaster waar we nu naar luisteren – die hij met korting kan krijgen. Nu heeft hij een bandje van Led Zeppelin opgezet. Tone laat zich graag ‘metallist’ noemen, hetgeen interessanter en serieuzer klinkt dan ‘rocker’ of ‘een fan van heavy-metal’. Hij kleedt zich ook als een metallist: massa’s lichtblauwe denim en lang, achterover gekamd glanzend blond haar, waarmee hij eruit ziet als een verwijfde viking. Tone’s haar is het enige verwijfde aan hem. Hij is tenslotte een van gewelddadigheid doortrokken wezen. Het bewijs van een succesvol avondje stappen met Tone is dat je thuiskomt zonder dat je hoofd door de wc is gespoeld.

We luisteren naar ‘Stairway to Heaven’.

‘Hé, Tone, móeten we naar die klote hippiemuziek luisteren?’ vraagt Spencer.

‘Dit is The Zep, Spence.’

‘Ik wéét dat het The Zep is, Tone, en daarom wil ik dat je verdomme iets anders opzet.’

‘Er gaat niets boven The Zep.’

‘O nee? Omdat jij dat zegt?’

‘Nee, omdat ze waanzinnig veel invloed hebben gehad en enorm belangrijk waren.’

‘Ze zingen over élfjes, Tony. Het is om je kapot te schamen...’

‘Niet élfjes...’

‘Nou, kabouters dan,’ zeg ik.

‘Niet alleen élfjes en kabouters, ze zingen *Tolkien*, en dat is literatuur...’ Tone is gek op die dingen: boeken met oude landkaarten voorin, en omslagen met grote, angstaanjagende vrouwen erop, met ondergoed van stalen maliën en met zwaarden, het soort vrouw dat hij, in een ideale wereld, zou trouwen. Hetgeen in Southend alles bij elkaar lang niet zo onwaarschijnlijk is als je mogelijk zou denken.

‘Wat is eigenlijk precies het verschil tussen elfjes en kabouters?’ vraagt Spencer.

‘Weet ik veel. Vraag maar aan Jackson. Hij is de lul met diploma’s.’

‘Ik weet het niet, Tone,’ zei ik.

De gitaarsolo is begonnen, en Spencer kreunt. ‘Blijft dit zo doorgaan, of komt er ooit nog een eind aan...?’

‘Zeven minuten en tweeëndertig seconden van puur genie.’

‘Pure marteling, zul je bedoelen,’ zeg ik. ‘En waarom spelen we eigenlijk altijd jÓuw muziek?’

‘Omdat het mijn gettoblaster is...’

‘Ja, die je geját hebt. Officieel is hij nog steeds van Curry.’

‘Ja, maar ik koop de batterijen...’

‘Nee, je ját de batterijen...’

‘Niet deze, deze heb ik gekocht.’

‘O ja? En hoeveel heb je er dan voor betaald?’

‘Eén pond negenentachtig.’

‘Goed, dus als ik je zestig penny geef, kunnen we dan fatsoenlijke muziek van je krijgen?’

‘O, je bedoelt Kate Bush? Nou goed dan, Jackson, dan zetten we toch iets van *Kate Bush* op, dan kunnen we allemaal lekker luisteren en genieten van *Kate Bush*, kunnen we allemaal lekker dansen en meezingen met *Kate Bush*...’ En terwijl Tone en ik zitten te bekvechten, buigt Spencer zich over de gettoblaster, haalt er heel achteloos *The Best of The Zep* uit, en keilt hem ver over zee.

Tone schreeuwt ‘Hé!’ en slingert zijn blikje bier naar hem toe terwijl hij hem achterna, de pier af, rent. Daar heeft Tone wel vaker last van, dat hij zijn zelfbeheersing kwijtraakt, dat hij bezeten raakt door de geest van Odin, of zo, en als ik me ermee bemoei, dan eindigt de hele vertoning onveranderlijk met Spencer die op mijn armen zit terwijl Tone scheten laat in mijn gezicht, dus ik blijf gewoon heel stil zitten en mijn bier drinken terwijl ik naar Tone kijk die Spencers benen over de reling van de pier hijst.

Hoewel het september is, zijn de avonden al koel en kun je merken dat de zomer op zijn eind begint te lopen. Ik ben dan ook blij dat ik mijn legerjas aan heb. Ik heb altijd een hekel gehad aan de zomer, aan de manier waarop de zon ’s middags op het scherm van de tv schijnt, en de niet aflatende druk om T-shirts en shorts te moeten dragen. Ik haat T-shirts en shorts. Als iemand mij zou dwingen om in T-shirt en short bij de ingang van een apotheek te gaan staan, durf ik te wedden dat er minstens één oud vrouwtje zou zijn dat zou proberen een muntje in de bovenkant van mijn hoofd te stoppen.

Nee, waar ik me echt op verheug, dat is de herfst, om op weg naar college door de blaadjes te schoppen, om enthousiast over de metafysische dichters te praten met een meisje dat Emily, of Katherine, of Françoise of zo heet, een dikke zwarte maillot draagt en een bob-kapsel heeft, en om daarna met haar naar haar zolderkamtje te gaan om op de grond, voor haar elektrische kachel, de liefde te bedrijven. Na afloop lezen we dan, onder het luisteren naar Miles Davis, hardop vooruit T.S. Eliot en drinken oude port uit kleine glaasjes. Zo stel ik het me tenminste voor. De Ervaring van het Studentenleven. Ik hou van het woord *ervaring*. Het klinkt als een rit op een attractie van een pretpark van Alton Towers.

De ruzie is afgelopen en Tone reageert zijn overtollige energie af door de gehaktballetjes in zoetzure saus naar de meeuwen te gooien. Spencer komt teruggelopen, stopt zijn shirt terug in zijn broek, gaat naast me zitten en trekt een nieuw blik bier open. Ik observeer hem, en het is niet echt moeilijk om je te verbeelden dat hij uit een martiniglas drinkt.

Spencer zal ik het meeste missen. Hij gaat niet naar de universiteit, hoewel ik niemand ken die zo slim is als hij, en daarnaast is hij ook de hardste, coolste en knapste mens die ken. Natuurlijk vertel ik hem dat niet, want zo verlagen wil ik mij niet, maar het is ook niet nodig omdat hij het duidelijk toch al weet. Als hij echt gewild had, had hij ook naar de universiteit kunnen gaan, maar hij heeft zijn eindexamen verknald; niet echt opzettelijk, maar iedereen heeft het hem zien doen. Met Engels zat hij naast me, en aan de bewegingen van zijn pen was duidelijk te zien dat hij niet schreef, maar dat hij tékende. Voor zijn vraag over Shakespeare tekende hij *De Vrolijke Vrouwjes van Windsor* en voor Poëzie maakte hij een tekening met de titel: 'Wilfred Owens Persoonlijke Ervaring in de Loopgraven.' Ik probeerde maar steeds zijn aandacht te trekken om hem een soort van 'hé, kom op man'-blik toe te werpen, maar hij bleef maar over zijn tafel gebogen zitten en tekende verder, om een uur later op te staan en weg te gaan, waarbij hij mij een knipoog gaf – geen verwaande knipoog, maar een ietwat treurige, rood-ogige knipoog, als van een moedige soldaat op weg naar het vuurpeloton.

Naar de andere examens kwam hij niet meer. In de privé-sfeer werd meer dan eens over een 'zenuwzinking' gefluisterd, maar Spencer is veel te cool voor een zenuwzinking. En als hij er al een had, dan zou hij daarmee de indruk weten te wekken dat het cool was om een zenuwzinking te hebben. Volgens mij is dat hele gekwelde, existentiële Jack Kerouac gedoe best tot op zekere hoogte, maar niet als je cijfers eronder te lijden krijgt.

‘Wat ga jij nu doen, Spence?’

Hij knijpt zijn ogen half dicht en kijkt me aan. ‘Hoe bedoel je, “doen”?’

‘Je weet wel. Voor werk.’

‘Ik heb werk.’ Spencer loopt in de WW, maar daarnaast werkt hij ook handje contantje bij het benzinstation aan de A127 dat dag en nacht geopend is.

‘Ik weet dat je werkt hebt. Maar wat de toekomst betreft...’

Spencer kijkt uit over zee, en ik begin er spijt van te krijgen dat ik het thema ter sprake heb gebracht.

‘Weet je wat jouw probleem is, Brian, mijn vriend? Je onderschat de voordelen van het werken bij een benzinepomp die de hele nacht door open is. Ik kan zo veel snoep eten als ik wil. Ik heb wegenatlassen om te lezen. Er zijn voldoende interessante dampen om op te snuiven. Gratis wijnglazen...’ Hij neemt een trage slok bier en probeert een manier te verzinnen om van onderwerp te veranderen. Het volgende moment steekt hij zijn hand in zijn zak en haalt er een cassettebandje uit waarvan hij het inlegkartonnetje met de hand heeft beschreven. ‘Hier. Die heb ik voor jou gemaakt, om te spelen wanneer je bezoek hebt van je nieuwe vrienden van de universiteit, zodat je hen de indruk kunt geven dat je een goede smaak hebt.’

Ik neem het bandje van hem aan. Op de rug ervan staat in zorgvuldige, driedimensionale hoofdletters geschreven: ‘Bri’s verzamelbandje’. Spencer kan fantastisch tekenen.

‘Dat is geweldig van je, Spencer, ontzettend bedankt...’

‘Rustig maar, Jackson, het is maar een bandje van negenenzestig penny uit de supermarkt, dus je hoeft echt niet meteen zo overdreven te doen.’ Dat zegt hij nu wel, maar we weten alle twee dat het hem ruim drie uur heeft gekost om dat bandje van negentig minuten vol te krijgen, en nóg langer als je ook het kaartje nog moet schrijven. ‘Zet eens op, wil je? Voor de muppet terugkomt.’

Ik stop het bandje erin, druk op ‘play’ en we horen Curtis Mayfield ‘Move On Up’ zingen. Spencer, die aanvankelijk mod was, heeft zich intussen ontwikkeld tot een fan van echte soul: Al Green, Gil Scott-Heron, dat werk. Spencer is zo cool dat hij zelfs van jazz houdt. En dan niet gewoon Sade en The Style Council, maar échte jazz, van het irritante, oersaai soort. We luisteren een poosje. Tone probeert ondertussen, met de stiletto die hij op de schoolreis naar Calais heeft gekocht, geld uit de verrekijkers te pulken, en Spencer en ik kijken toe als toegeeflijke ouders van een kind met een acuut gedragsprobleem.

‘Kom je de weekends naar huis?’ vraagt Spencer.

‘Ik weet niet. Ik denk van wel. Maar niet elk weekend.’

‘Ik zou het fijn vinden als je kwam, want anders zit ik hier in mijn eentje opgescheept met Conan de Barbaar...’ en Spencer knikt in de richting van Tone die nu kleine aanloopjes naar de verrekijker neemt om er vervolgens tegen te dropkicken.

‘Moeten we niet ergens op drinken of zo?’ vraag ik.

Spencer trekt zijn bovenlip op. ‘Ergens op drinken? Waarvoor?’

‘Weet ik veel – op de toekomst of zo.’

Spencer zucht en stoot zijn blikje tegen het mijne. ‘Op de toekomst. En laten we hopen dat je jeugdpuistjes verdwijnen.’

‘Krijg de kolere, Spencer,’ zeg ik.

‘Krijg de kolere, Brian,’ zegt hij, maar hij lacht.

Tegen de tijd dat we aan het laatste blik bier toe zijn, zijn we behoorlijk dronken, dus we gaan op onze rug liggen, zeggen niets en luisteren alleen maar naar de zee en Otis Redding die ‘Try A Little Tenderness’ zingt. En op deze heldere zomernacht, terwijl ik tussen mijn beste vrienden in lig en opkijk naar de sterren, heb ik het gevoel alsof het echte leven nu heus gaat beginnen, en dat in principe alles mogelijk is.

Ik wil naar opnamen van pianosonates kunnen luisteren en weten wie er speelt. Ik wil naar klassieke concerten gaan en weten wanneer je moet klappen. Ik wil moderne jazz begrijpen zonder dat het me als één grote vergissing in de oren klinkt, en ik wil weten wie de Velvet Underground precies zijn. Ik wil me ondergedompeld weten in de Wereld der Ideeën, ik wil gecompliceerde economische wetten begrijpen, en erachter komen wat mensen in Bob Dylan zien. Ik wil radicale maar humanitaire en goed gefundeerde politieke ideeën hebben, en ik wil hartstochtelijke maar intelligente debatten houden aan ronde houten tafels, en dingen zeggen als: ‘zou je dat nader kunnen definiëren?’ en ‘dat is een behoorlijk misleidende vooronderstelling!’ om dan ineens te ontdekken dat de zon op is en dat we de hele nacht hebben zitten praten. Ik wil woorden als ‘solipsistisch’ en ‘utilitair’ tot mijn gewone vocabulaire kunnen rekenen. Ik wil bijzondere wijnen en moutbieren leren waarderen, en exotische likeuren, en ik wil ze kunnen drinken zoals het hoort, en ik wil aparte en exotische dingen leren eten zoals pleviereieren en kreeft thermidor, dingen die amper eetbaar klinken of die ik niet kan uitspreken. Ik wil de liefde bedrijven met beeldschone, wereldse en intimiderende vrouwen, bij daglicht of anders met het licht aan, en nuchter, zonder angst, en ik wil meerdere talen vloeiend spreken, en mogelijk zelfs ook één of twee oude talen, en ik wil een klein, in leer gebonden opschrijfboekje bij me dragen waarin ik heldere in-

zichten en observaties, en zo af en toe een versregel kan noteren. Maar wat ik vooral wil, is boeken lezen; dikke, vette boeken, in leer gebonden boeken met van die lila lintjes erin om de pagina te markeren waar je bent gebleven – goedkope, stoffige, tweedehands poëziebundels, en geïmporteerde boeken die amper te betalen zijn met onbegrijpelijke verhandelingen afkomstig van buitenlandse universiteiten.

En vroeger of later zou ik ook graag een origineel idee willen hebben. En ik zou willen dat er iemand verliefd op me werd, of dat er iemand van me ging houden, maar dat is voor later. En wat werk betreft – ik weet nog niet precies wat ik wil gaan doen, maar het moet iets zijn waar ik niet op neer hoeft te kijken, en waar ik niet ziek van word, en waarmee ik me niet voortdurend zorgen om geld hoeft te maken. En dat alles zal door mijn universiteitsopleiding werkelijkheid kunnen worden.

We drinken het bier op, en dan loopt de boel uit de hand. Tone gooit mijn schoenen in zee en ik moet op mijn sokken naar huis lopen.